

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2015/2016

Destinace (země, město): Gruzie, Tbilisi

Jméno, příjmení: Mgr. Matěj Března

1. Výuka a činnost na univerzitě

Lektor vyučuje v Tbilisi na dvou univerzitách. Hlavním pracovištěm je *Výukový a výzkumný ústav rusistiky Fakulty humanitních věd Tbiliské státní univerzity Ivane Džavachišviliho (TSU)*. Druhou univerzitou, která projevila zájem o působení lektora, je *Sochumská státní univerzita*. Letos jsem vyučoval rovněž skupinu žáků z vyšších tříd *147. veřejné školy* a doučoval členy krajanského spolku *Zlatá Praha*.

Lektor je na univerzitách jediným vyučujícím českého jazyka; musí si tedy výuku rozvrhnout tak, aby mohl sám vyučovat gramatiku, konverzaci i české realie.

Na Tbiliské státní univerzitě Ivane Džavachišviliho jsem vyučoval třikrát týdně čtyři skupiny studentů (jednu skupinu pokročilých, jednu mírně pokročilých, dvě skupiny začátečníků), dvě hodiny týdně skupinu středoškolských studentů (viz níže); na Sochumské státní univerzitě jsem vyučoval jednu skupinu začátečníků. Kromě řádné výuky probíhaly každý týden konzultace, jichž využívali zejména studenti, kteří se chystali na studium do ČR.

Čeština je vyučována jako nepovinný předmět.

Na žádost studentů se lekce konaly i ve zkouškovém období a v období zimních prázdnin; výuka středoškoláků probíhala v sobotu.

Způsob výuky

Snažil jsem se vyučovat přímou metodou, většina gruzínských studentů však na tento způsob výuky není zvyklá; při výuce gramatiky jsem proto využíval i srovnávací příklady s gramatikou ruskou a gruzínskou.

Výuku komplikuje fakt, že gruzínští studenti nemají společný rodný jazyk. Na univerzitě studuje mnoho žáků, kteří pocházejí z národnostních menšin (Arméni, Rusové, Ázerové, Čečenci atd.). Příslušníci národnostních menšin jsou nejčastěji absolventy ruských škol; ruštinu ovládají velmi dobře, českou gramatiku a českou slovní zásobu proto pochyť výrazně rychleji než studenti gruzínské národnosti, kteří už

většinou ruštinu neovládají. Letos se mi podařilo vytvořit samostatnou skupinu žáků, kteří ovládají ruštinu, čímž se výuka usnadnila.

Materiály užívané při výuce

Při výuce jsem kromě vlastních materiálů využíval zejména tyto publikace:

- Dalibor Dobíáš: *Mluvme česky*
- Alena Nekovářová: *Čeština pro život 1, 2*

Studenti

Většinu studentů tvoří vysokoškoláci různých oborů, kteří mají zájem o příští studium v ČR; motivace a snaha jim proto nechybí, pracuje se s nimi velmi dobře. Nevýhodou je, že ti nejschopnější odcházejí studovat do ČR, a proto zatím nevznikla silnější skupina pokročilých studentů.

Kurzy jsou otevřené rovněž žákům vyšších stupňů středních škol a akademickým pracovníkům.

V prvních týdnech byl zájem o češtinu veliký, postupně se počet zájemců ustálil a na lekce docházelo 46 studentů v podzimním semestru (8 středoškoláků, 2 akademičtí pracovníci, zbytek vysokoškoláci), 39 studentů v jarním semestru (6 středoškoláků, 2 akademičtí pracovníci, ostatní vysokoškoláci).

Další činnost na univerzitě

Studenty jsem informoval o možnostech studia v ČR (různé druhy stipendií atd.), pomáhal jsem jim s potřebnými dokumenty a v komunikaci s Velvyslanectvím ČR a českými univerzitami.

Na akcích, které pořádalo mezinárodní oddělení TSU, jsem několikrát prezentoval možnosti výuky českého jazyka v Gruzii; rovněž jsem zájemce informoval o možnostech studia na českých vysokých školách.

Na Tbiliské státní univerzitě jsem jednou týdně pořádal promítání českých filmů (filmy byly promítány česky s anglickými nebo ruskými titulky).

Pracoviště; podmínky pro výuku

Na Tbiliské státní univerzitě Ivane Džavachišviliho mi byly poskytnuty učebny, které mají základní vybavení (tabule a křída). Na Sochumské státní univerzitě probíhala výuka v moderně vybavené učebně (dataprojektor, audiotechnika atd.).

Kolegové se ke mně chovali přátelsky a byli mi nápomocni při vyřizování administrativy, zajišťování učeben atd. Nenarazil jsem na žádný projev nepřátelství, právě naopak: k lektorovi se gruzínští vyučující chovají jako k rovnocennému kolegovi. Spolupráce s vedoucími pracovišť (prof. **Davit Gociridze** a prof. **Indira Dzagania**) byla bezproblémová.

Výuka studentů 147. veřejné školy

I v letošním roce jsem vyučoval skupinu středoškolských studentů. V tomto ohledu mi vyšla vstříc Tbiliská státní univerzita, která mi pro tento účel poskytla volnou učebnu. Výuka probíhala kvůli časovému vytížení studentů jedenkrát týdně v sobotu (lekce trvala vždy dvě hodiny). Otevření kurzů pro středoškoláky považuji za nadějný krok k vytvoření silnější skupiny pokročilých studentů.

2. Knihovna lektorátu

Pro knihovnu lektorátu se mi letos podařilo získat sto nových knih (současná beletrie, knihy o českém umění, obrazové knihy atd.). Knihy lektorátu darovalo Ministerstvo kultury. Náročnou dopravu z ČR do Gruzie obstaralo Ministerstvo zahraničí; velký dík patří zejména velvyslanci České republiky v Gruzii Tomáši Pernickému, který zajistil předání knih lektorátu.

3. Spolupráce se zastupitelským úřadem

Pravidelně jsem spolupracoval s Velvyslanectvím ČR. Pomáhal jsem při přípravách a pořádání akcí propagujících českou kulturu. V současné době chystáme čtení z textů Václava Havla, které by se mělo uskutečnit na začátku října.

Velvyslanectví ČR (velvyslanec Ing. **Tomáš Pernický**) činnost lektorátu výrazně podporuje; bylo mi nápomocno při propagaci výuky českého jazyka (na akcích ZÚ byly např. rozdávány materiály upozorňující na možnost bezplatného studia češtiny na TSU); zájemce o češtinu informovalo o činnosti lektora; pomáhalo studentům českého jazyka a stipendistům s konzulárními záležitostmi (konzulka PhDr. **Sabina Cingrošová**).

4. Spolupráce s krajanskými spolky

Nadále pokračovala spolupráce s krajanským spolkem ***Zlatá Praha*** (předseda **Garold Šmalcel**). Po domluvě ke mně na lekce docházeli tři studenti, kteří se ucházeli o programy nabízející studium českého jazyka v ČR (dvousemestrální studijní pobyty na veřejných vysokých školách v ČR). Všichni tři kandidáti byli přijati a v září nastoupí ke studiu. V kontaktu jsem i se svými loňskými studenty, kteří obdrželi stipendium; za velmi dobrou zprávu považuji, že úspěšně složili zkoušku z češtiny (úroveň B2) a byli přijati k dalšímu studiu na českých vysokých školách.

Pokračuje i má spolupráce s ***Asociací česko-gruzínských vztahů*** (předseda **Karlo Kveladze**). Organizace mě požádala, abych vytvořil učebnici češtiny pro Gruzíny; na tento projekt byl získán grant a tvorba učebnice probíhá.

5. Ubytování

Ubytování si lektor zajišťuje sám; univerzita mu neposkytuje žádný ubytovací příspěvek. V Tbilisi není problém sehnat ubytování, které odpovídá evropským standardům.

6. Hodnocení, problémy, perspektivy

Během mého působení nenastaly žádné problémy; spolupráce s univerzitami, studenty, krajany a zastupitelským úřadem probíhala bez komplikací.

Jediným problémem je pomalá gruzínská administrativa (např. pracovní smlouva s TSU mi byla opět vydána až po více než dvou měsících každotýdenního urgování).

Na jaře jsem se v Tbilisi setkal s ředitelem Odboru mezinárodních vztahů MŠMT Mgr. Ladislavem Bánovcem, kterému jsem prezentoval činnost lektorátu; poradil jsem se s ním rovněž o dalších možnostech podpory gruzínských studentů ze strany MŠMT a veřejných vysokých škol v ČR.

Perspektivy výuky českého jazyka v Gruzii jsou dobré. Zájemců o češtinu je dostatek. Kromě současných studentů se mi po několika akcích, na kterých bylo studium češtiny propagováno (Evropské dny v Gruzii, Den Evropy na TSU atd.), ozval i dostatečný počet nových uchazečů. Od příštího akademického roku bych měl navíc začít spolupracovat s další vysokou školou: Gruzínskou národní univerzitou (SEU).

Gruzínské vysoké školství je placené a nepříliš kvalitní; ČR je proto pro gruzínské studenty lákavou lokalitou. Lektorovi výrazně usnadňuje práci i to, že je Česká republika a česká kultura v Gruzii všeobecně známá a těší se velmi dobré pověsti (charitativní a rozvojová činnost českých firem a organizací, aktivity Velvyslanectví ČR atd.).

V Tbilisi, 28. 6. 2016

Matěj Března